Eduskunnan talousvaliokunta

00102 Eduskunta

Viite: Asiantuntijapyyntö 6.6.2024, E 52/2023 vp

Euroopan puolustusteollinen strategia

Suomen Teollisuussijoitus Oy (Tesi) kiittää mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausunnon liittyen Euroopan puolustusteollisen strategian käsittelyyn talousvaliokunnassa.

Tesi on vuonna 1995 perustettu valtion omistama pääomasijoitusyhtiö, jonka tehtävänä on edistää suomalaisten yritysten kasvua ja kansainvälistymistä pääomasijoittamisen keinoin sekä kehittää suomalaista pääomasijoitusmarkkinaa. Yhtiön toiminta toteutuu pääomasijoituksina suomalaisiin ja Suomessa toimiviin kansainvälisiin pääomasijoitusrahastoihin sekä suorina sijoituksina suomalaisiin kasvuyrityksiin. Sijoitukset toteutetaan markkinaehtoisesti yhdessä yksityisten sijoittajien kanssa eikä Tesin rahoitukseen sisälly valtion tukea. Tesin hallinnoimat pääomasijoitukset ovat yhteensä 2,5 mrd. euroa jakautuen 70 % rahastosijoituksiin ja 30 % suoriin sijoituksiin. Sijoituskohteina on yhteensä 119 pääomasijoitusrahastoa ja 121 yritystä. Yhtiön toimipaikka sijaitsee Helsingissä ja sen palveluksessa työskentelee n. 60 henkilöä. Yhtiön omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Vuoden 2025 alussa valtion pääomasijoitustoiminta keskitetään Tesi-konserniin, jolle annetaan aikaisempaa vahvempi teollisuuspoliittinen tehtävä.

Tesi pitää valmisteltavana olevaa Euroopan puolustusteollista strategiaa erittäin kannatettavana. Suomalaisella teollisuudella on erinomaiset edellytykset hyötyä strategiasta, erityisesti sen linjauksista keskittää puolustuksen ja turvallisuuteen liittyviä hankintoja aikaisempaa merkittävästi enemmän eurooppalaisille yrityksille ja samalla vahvistaa niiden toimintakykyä sekä teknologiaperustaa. Kannatettavaa on myös huomion kiinnittäminen toimitusvarmuuteen sekä kriittisten raaka-aineiden ja komponenttien saatavuuteen.

Julkisen tutkimus- ja yritysrahoituksen ehtoihin on syytä tehdä tarkistuksia, jotka mahdollistavat aikaisempaa joustavamman kaksoiskäyttöteknologioiden ja puolustusteknisen TKI-toiminnan rahoituksen ja yritysten kasvurahoituksen. Nykyisin laajasti käytössä olevat vastuullisuusperiaatteet (ESG) rajoittavat mahdollisuuksia kohdistaa rahoitusta, sekä julkista että yksityistä, hankkeisiin, joihin liittyy mahdollinen puolustustekninen tai -teollinen ulottuvuus. Tätä kehitystä on vauhdittanut merkittävästi Euroopan komission lanseeraamat vastuullisuuteen liittyvät taksonomiat ja raportointivelvoitteet. Tätä sääntelyä pitäisi tarkastella ja tarpeen mukaan muokata nykyiseen turvallisuustilanteeseen peilattuna.

Tesi pitää kannatettavana EU:n komission Euroopan investointipankille (EIP) antamaa kehotusta muuttaa rahoituspolitiikkaansa mahdollistamaan investointien ja yritysten kasvun rahoitusta nykyistä laajemmin puolustusteollisuuden alueella. Tällä olisi välitön vaikutus myös Tesin rahoitustoimintaan toimiessamme EIP:n rahoituksen välittäjänä suomalaisille kasvuyrityksille.

Tesi pitää hyvänä Suomen kantaa avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteen korostamisesta. Pienen kotimarkkinan omaavat suomalaiset puolustusteollisuuden yritykset tarvitsevat avoimen pääsyn suurempien jäsenmaiden markkinoille kasvun ja kehityksen edellytysten varmistamiseksi. Samoin puolustusteollisen yhteistyön kehittäminen EU:n ja Naton piirissä on tärkeää ja avaa suomalaisille yrityksille markkinamahdollisuuksia. Tuoreena

jäsenmaana Suomi on jo saanut kaksi Naton testikeskusta, Diana-yrityskiihdyttämön sekä liittynyt Naton innovaatiorahastoon, minkä käytännön toimeenpanosta vastaa Tesi.

Tesi esittää harkittavaksi laajaan ja aktiivisen yhteistyöhön perustuvan osaamiskeskuksen tai ohjelman käynnistämistä Suomeen, jolla voitaisiin kehittää edelleen valmiuksia hyödyntää avautuvia markkinamahdollisuuksia ja ennen kaikkea kohdistaa panostuksia kaikista lupaavimpiin teknologioihin ja hankkeisiin. Suomessa on erinomaiset edellytykset kehittää monen eri teollisuus- ja teknologia-alan kaksoiskäyttöratkaisuja, joille voidaan nähdä avautuvan merkittäviä markkinamahdollisuuksia Euroopassa ja laajemminkin.

Pienen kotimarkkinan ja rajallisten resurssien maana Suomelle olisi erityisen tärkeää pyrkiä laaja-alaiseen ja aktiiviseen yhteistyöhön eri osapuolten kanssa niin kotimaassa kuin Euroopan laajuisestikin. Yhteistyön kautta on mahdollista avata kanavia avautuville markkinoille, tehdä kehitys- ja tutkimusyhteistyötä sekä hyödyntää tehokkaasti julkisia hankintoja suomalaisten kaksoisteknologioiden ja puolustusteollisuuden kehitys- ja kasvuväylänä, Julkiset hankinnat, erityisesti puolustusteknilliset olisi valjastettava aikaisempaa huomattavasti laajemmin mahdollistamaan uusien teknologioiden ja alan yritysten tärkeät ensimmäiset kotimaiset referenssitoimitukset.

Ystävällisin terveisin,

Suomen Teollisuussijoitus Oy

Pia Santavirta
toimitusjohtaja

Jakelu TaV@eduskunta.fi

Tiedoksi Juhapekka Ristola, TEM
Tiina Ingman, TEM
Kari Virtanen, TEM